

UREDBA

O USLOVIMA ISPORUKE I SNABDEVANJA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM

("Sl. glasnik RS", br. 63/2013)

I UVODNE ODREDBE

Član 1

Ovom uredbom bliže se propisuju uslovi isporuke i snabdevanja električnom energijom, kao i mere koje se preduzimaju u slučaju da je ugrožena sigurnost isporuke električne energije kupcima usled poremećaja u radu energetskeg sistema ili poremećaja na tržištu i to:

- 1) uslovi i način izdavanja odobrenja za priključenje na sistem i povezivanje sistema, kao i način dokazivanja ispunjenosti uslova za priključenje objekta;
- 2) mesto merenja i mesto razgraničenja odgovornosti za isporučenu električnu energiju;
- 3) uslovi i način priključenja objekata privremenog karaktera, gradilišta i objekata u probnom radu ili drugih objekata u skladu sa zakonom kojim se uređuje izgradnja objekata;
- 4) mere koje se preduzimaju u slučaju kratkotrajnih poremećaja energetskeg sistema usled havarija i drugih nepredviđenih situacija zbog kojih je ugrožena sigurnost rada energetskeg sistema, kao i zbog nepredviđenih i neophodnih radova na održavanju energetskeg objekata ili neophodnih radova na proširenju sistema;
- 5) mere koje se preduzimaju u slučaju nastupanja opšte nestašice električne energije, uslovi i način preduzimanja mera i redosled ograničenja isporuke električne energije, kao i mere štednje i racionalne potrošnje električne energije u slučaju opšte nestašice električne energije;
- 6) uslovi i način obustave isporuke električne energije, kao i prava i obaveze operatora sistema, snabdevača, odnosno javnog snabdevača i krajnjih kupaca;
- 7) uslovi i način racionalne potrošnje i štednje električne energije;
- 8) uslovi snabdevanja objekata kupaca kojima se ne može obustaviti isporuka električne energije zbog neizvršenih obaveza za isporučenu električnu energiju ili u drugim slučajevima;
- 9) način regulisanja međusobnih odnosa između snabdevača, operatora sistema i krajnjeg kupca kome se ne može obustaviti isporuka električne energije;
- 10) uslovi i način merenja isporučene električne energije;
- 11) način obračuna neovlašćeno preuzete električne energije;
- 12) način obaveštavanja krajnjeg kupca;

- 13) uslovi i mere za snabdevanje kupaca električne energije;
- 14) obračunski period i obavezan sadržaj računa za naplatu isporučene električne energije;
- 15) uslovi za zaključenje ugovora o prodaji električne energije i sadržaj ugovora;
- 16) uslovi i način izvršavanja obaveza snabdevača i javnog snabdevača.

Član 2

Operator prenosnog, odnosno distributivnog sistema (u daljem tekstu: operator sistema) dužan je da korisniku sistema omogući isporuku, odnosno preuzimanje električne energije, pod uslovima utvrđenim Zakonom o energetici (u daljem tekstu: Zakon), ovom uredbom, pravilima o radu prenosnog, odnosno distributivnog sistema (u daljem tekstu: pravila o radu) i pravilima kojima se reguliše kvalitet isporuke električne energije.

Operator sistema dužan je da održava napon u sistemu uz dopušteno odstupanje od $\pm 10\%$ nazivnog napona za sve naponske nivoe izuzev 400 kV, gde je dopušteno odstupanje od $\pm 5\%$ nazivnog napona.

Izuzetno, ako usled kvara na elektroenergetskim objektima ili nepredviđenog opterećenja, nije moguće uspostaviti naponsko stanje iz stava 2. ovog člana, dozvoljena su i veća odstupanja, u kom slučaju je operator sistema dužan da odmah preduzme raspoložive mere i u najkraćem mogućem roku uspostavi dopušteno naponsko stanje.

II USLOVI I NAČIN IZDAVANJA ODOBRENJA ZA PRIKLJUČENJE NA PRENOSNI, ODNOSNO DISTRIBUTIVNI SISTEM I POVEZIVANJE SISTEMA

Član 3

Odobrenje za priključenje objekta na prenosni, odnosno distributivni sistem izdaje se rešenjem u upravnom postupku na zahtev vlasnika ili korisnika javne svojine čiji se objekat priključuje.

Odobrenje za priključenje se izdaje sa rokom važenja koji odgovara roku izgradnje objekta, odnosno roku završetka radova na objektu, u skladu sa propisima kojima se uređuje planiranje i izgradnja objekta, a najduže dve godine od dana donošenja rešenja.

Na zahtev podnosioca zahteva, rok važenja rešenja kojim je odobreno priključenje se može produžiti.

Zahtev za produženje roka iz stava 3. ovog člana podnosi se najkasnije 30 dana pre isteka roka važenja rešenja kojim je odobreno priključenje.

Zahtev iz stava 1. ovog člana sadrži podatke o:

1) vlasniku objekta, odnosno korisniku javne svojine (za fizičko lice: lični podaci - ime, prezime i prebivalište i jedinstveni matični broj građana, a za pravno lice odnosno preduzetnika: poslovno ime odnosno naziv, sedište, izvod iz registra privrednih subjekata, poreski identifikacioni broj, matični broj, račun i odgovorno lice);

2) objektu za čije se priključenje traži izdavanje odobrenja za priključenje (adresa, vrsta i namena objekta);

3) potrebnoj snazi;

4) vrsti priključka i načinu priključenja (monofazni, dvofazni ili trofazni), nameni potrošnje električne energije, broju i vrsti uređaja;

5) vremenu kad se predviđa izgradnja, odnosno priključenje objekta;

6) potrebi veće pouzdanosti i sigurnosti u isporuci električne energije;

7) druge podatke u skladu sa pravilima o radu.

Član 4

Zahtev za izdavanje odobrenja za priključenje objekta za proizvodnju električne energije na prenosni, odnosno distributivni sistem, pored podataka iz člana 3. stav 5. tač. 1), 2), 5) i 7) ove uredbe, sadrži i podatke o:

1) ukupnoj instalisanoj snazi objekta, broju, snazi i vrsti generatorskih jedinica;

2) očekivanoj godišnjoj i mesečnoj proizvodnji električne energije;

3) sopstvenoj potrošnji;

4) planiranom načinu rada (ostrvski rad, paralelni ili kombinovani rad).

Obrasce zahteva iz čl. 3. i 4. ove uredbe izrađuje operator sistema i čini ih dostupnim u svojim sedištimama i objavljuje ih na svojoj internet stranici.

Član 5

Uz zahtev za izdavanje odobrenja za priključenje objekta prilaže se:

1) dokaz o pravu svojine na objektu ili pravu korišćenja objekta;

2) građevinska dozvola za objekat koji se prvi put priključuje.

Član 6

Ako zahtev za izdavanje odobrenja za priključenje ne sadrži sve podatke i dokumentaciju, odnosno dokaze iz čl. 3, 4. i 5. ove uredbe, operator sistema na čiji sistem se zahteva priključenje, dužan je da u roku od osam dana od dana prijema zahteva za objekte kupca, odnosno 15 dana od dana prijema zahteva za objekte za proizvodnju električne energije, o tome pismeno obavesti podnosioca zahteva i da mu odredi rok za dostavljanje podataka koji nisu sadržani u zahtevu.

Član 7

U slučaju kada se odobrenje za priključenje pribavlja zbog povećanja odobrene snage, pod povećanjem se podrazumeva razlika između tražene aktivne snage i utvrđene aktivne snage po ranije datom odobrenju.

Kada ne postoji podatak o odobrenoj snazi smatra se da je odobrena snaga:

1) za objekte kupca priključene na distributivni sistem naponskog nivoa do 1 kV:

(1) 17,25 kW kod trofaznog, a 5,75 kW kod monofaznog priključka, kada se električna energija meri direktno preko brojila električne energije;

(2) 90% snage koja odgovara vrednosti nazivne primarne struje ugrađenog strujnog mernog transformatora, pri nazivnom naponu i faktoru snage 0,95, a najviše do trajno dozvoljene struje napojnog voda, kada se električna energija meri poluindirektno,

2) za objekte kupca priključene na distributivni sistem preko 1 kV, a ispod 110 kV:

(1) 90% nazivne snage transformatorske stanice sa jednim transformatorom, preko koje je objekat priključen na sistem, za faktor snage 0,95;

(2) 66% nazivne snage transformatorske stanice sa dva ili više transformatora, preko koje je objekat priključen na sistem, za faktor snage 0,95,

3) za objekte kupca priključene na sistem naponskog nivoa 110 kV i više, jednaka maksimalnoj snazi objekta za koju je zadovoljen kriterijum sigurnosti u skladu sa pravilima o radu, ali ne više od instalisane snage objekta kupca za faktor snage 0,95,

4) za objekte za proizvodnju električne energije, jednaka instalisanoj aktivnoj snazi.

Član 8

U slučaju kada se odobrenje za priključenje pribavlja zbog spajanja ili razdvajanja instalacija, odnosno mernih mesta, pod spajanjem ili razdvajanjem instalacija smatraju se promene u instalacijama i uređajima u objektu kupca ili proizvođača koje ne odgovaraju:

1) tehničkim i drugim uslovima iz odobrenja za priključenje;

2) tehničkim karakteristikama priključka i mernog mesta u skladu sa pravilima o radu kada ne postoji odobrenje o priključenju.

Član 9

Tehnički i drugi uslovi priključenja sadržani u odobrenju za priključenje određuju se u zavisnosti od vrste objekta koji se priključuje (objekat kupca ili proizvođača), sistema na koji se priključuje i naponskog nivoa sistema na koji se objekat priključuje.

Minimalna odobrena snaga koja se može odobriti za domaćinstvo iznosi 3,68 kW za monofazni, odnosno 11,04 kW za trofazni priključak uz ugradnju prekidača od 16 A.

Član 10

U slučaju priključenja objekta kupca na distributivni sistem, na naponski nivo do 1 kV, tehnički i drugi uslovi iz člana 9. ove uredbe obuhvataju:

1) podatke o vrsti objekta;

2) uslove koje treba da zadovolje uređaji i instalacije u objektu koji se priključuje:

(1) namenu objekta;

(2) napon na koji se priključuje objekat;

(3) instalisanu i odobrenu snagu objekta;

(4) graničnu dozvoljenu vrednost faktora snage;

(5) opis prostora za smeštaj priključka;

(6) način uzemljenja objekta, vrsta i način zaštite od prenapona, napona koraka i dodira;

(7) uslove postavljanja instalacije u objektu i povezivanje sa priključkom;

(8) dozvoljene vrednosti nesimetrije, viših harmonika i flikera koje objekat emituje u sistem, zbog postojanja specifičnih uređaja u objektu,

3) tehnički opis priključka:

(1) vrstu priključka i oznaka tipa;

(2) karakter priključka (trajni/privremeni);

(3) mesto priključenja objekta;

(4) mesto vezivanja priključka na sistem;

(5) merni uređaj;

(6) zaštitni uređaj;

(7) opis priključka;

(8) opis mernog mesta,

4) ostale uslove:

(1) mesto isporuke električne energije;

(2) druge uslove propisane pravilima o radu.

Član 11

U slučaju priključenja objekta kupca na sistem naponskog nivoa preko 1 kV, tehnički i drugi uslovi iz člana 9. ove uredbe, pored uslova iz člana 10. ove uredbe obuhvataju:

- 1) mesto i način priključenja objekta na telekomunikacioni sistem operatora sistema;
- 2) opsege i brzinu promene napona, odnosno frekvencije i period u kome objekat mora ostati u pogonu povezan sa sistemom;
- 3) uslove za sinhronizaciju delova objekta, odnosno ugradnju i podešenje uređaja za kontrolu uključivanja prekidača u objektu;
- 4) učešće objekta u planovima odbrane elektroenergetskog sistema;
- 5) opseg podataka, protokole i druge parametre neophodne za komunikaciju objekta sa tehničkim sistemom upravljanja operatora sistema;
- 6) parametre i karakteristike telekomunikacionih uređaja ugrađenih u objektu;
- 7) karakteristike centra upravljanja objektom.

Član 12

U slučaju priključenja objekta za proizvodnju električne energije na distributivni sistem preko 1 kV izuzev dela distributivnog sistema kojim upravlja operator prenosnog sistema, tehnički i drugi uslovi iz člana 9. ove uredbe, pored uslova iz čl. 10. i 11. ove uredbe obuhvataju:

- 1) instalisanu snagu svakog generatora;
- 2) uslove za sinhronizaciju generatora na sistem;
- 3) uslove za regulaciju napona;
- 4) dozvoljena ograničenja generisane snage u slučaju odstupanja frekvencije i napona;
- 5) sposobnost beznaponskog pokretanja i garantovano vreme rada u ovom režimu;
- 6) sposobnost ostrvskog rada generatora, opseg generisane snage u ostrvskom radu i minimalno garantovano vreme rada u ovom režimu.

Član 13

U slučaju priključenja objekta za proizvodnju električne energije na prenosni sistem i deo distributivnog sistema kojim upravlja operator prenosnog sistema, tehnički i drugi uslovi iz člana 9. ove uredbe, pored uslova iz čl. 10, 11. i 12. ove uredbe obuhvataju:

- 1) potrebu ugradnje i parametre opreme za primarnu regulaciju;
- 2) potrebu ugradnje i parametre opreme za sekundarnu regulaciju;
- 3) tehnički minimum generatora;

- 4) brzinu promene generisanja aktivne i reaktivne snage;
- 5) sposobnost ispada na sopstvenu potrošnju i minimalno garantovano vreme rada u ovom režimu;
- 6) potrebu ugradnje i parametre opreme za stabilizaciju elektroenergetskog sistema.

Član 14

U postupku priključenja, pre puštanja uređaja i instalacija u objektu pod napon, odnosno u pogon, pored provere ispunjenosti uslova utvrđenih Zakonom, operator sistema proverava ispunjenost i sledećih uslova:

- 1) da li su uređaji i instalacije u objektu usaglašeni sa tehničkim i drugim uslovima iz odobrenja za priključenje;
- 2) da li je za objekat koji se priključuje na naponski nivo iznad 1 kV pribavljena upotrebna dozvola;
- 3) da li je za objekat koji se priključuje na naponski nivo do 1 kV pribavljena upotrebna dozvola ili dokaz da uređaji i instalacije objekta koji se priključuje ispunjavaju tehničke i druge propisane uslove.

Ispunjenost uslova iz stava 1. tačka 1) ovog člana proverava operator sistema u prisustvu ovlašćenih lica investitora objekta o čemu se sačinjava zapisnik.

Dokaz da uređaji i instalacije objekta koji se priključuje ispunjavaju tehničke i druge propisane uslove, u smislu stava 1. tačka 3) ovog člana izdaje nadležni subjekt u skladu sa aktom kojim se uređuju tehnički uslovi za električne instalacije niskog napona.

Ispunjenost uslova iz stava 1. ovog člana proverava se i u slučaju kada se priključuje objekat koji je prethodno isključen sa sistema.

Član 15

U slučaju priključenja objekata kupaca i proizvođača na deo distributivnog sistema kojim upravlja operator prenosnog sistema odobrenje za priključenje izdaje operator prenosnog sistema.

Pre izdavanja odobrenja za priključenje iz stava 1. ovog člana operator prenosnog sistema, pribavlja od operatora distributivnog sistema:

- 1) tehničke uslove za priključenje koji su od značaja za distributivni sistem;
- 2) prethodnu saglasnost za izdavanje odobrenja za priključenje.

Član 16

Povezivanje energetske objekata za distribuciju električne energije sa prenosnim ili drugim distributivnim sistemom obuhvata:

- 1) povezivanje novog objekta;

2) izmene u objektu koje ne odgovaraju ranije datim tehničkim uslovima u skladu sa pravilima o radu.

Član 17

Stvarni troškovi povezivanja energetskog objekta za distribuciju sa prenosnim sistemom, u smislu ove uredbe, obuhvataju nabavku i ugradnju brojila električne energije sa pripadajućim komunikacionim uređajima i podužne diferencijalne zaštite za oba kraja dalekovoda, koje snosi operator distributivnog sistema.

Stvarni troškovi povezivanja sopstvene potrošnje energetskog objekta za prenos električne energije sa distributivnim sistemom, u smislu ove uredbe, obuhvataju troškove nabavke i ugradnje brojila električne energije sa pripadajućim komunikacionim uređajima i podužne diferencijalne zaštite za oba kraja dalekovoda, koje snosi operator prenosnog sistema.

III MESTO MERENJA I MESTO RAZGRANIČENJA ODGOVORNOSTI ZA ISPORUČENU ELEKTRIČNU ENERGIJU

Član 18

Mesto merenja za objekat kupca i proizvođača koji se priključuje na prenosni sistem je u prenosnom sistemu, na mestu na kojem postoje tehničke mogućnosti za ugradnju mernih transformatora, a koje je najbliže mestu razgraničenja prenosnog sistema i instalacija objekta kupca, odnosno proizvođača.

Mesto merenja za objekat kupca i proizvođača koji se priključuje na distributivni sistem je u distributivnom sistemu, na mestu na kojem postoje tehničke mogućnosti za ugradnju mernih uređaja, a koje je najbliže mestu razgraničenja distributivnog sistema i instalacija objekta kupca, odnosno proizvođača.

Mesto merenja za distributivni objekat koji se povezuje sa prenosnim sistemom je na mestu na kojem postoje tehničke mogućnosti za ugradnju mernih transformatora, a koje je najbliže mestu razgraničenja distributivnog i prenosnog sistema.

Mesto merenja za objekat kupca i proizvođača koji se priključuje na deo distributivnog sistema kojim upravlja operator prenosnog sistema, je u distributivnom sistemu, na mestu na kojem postoje tehničke mogućnosti za ugradnju mernih transformatora, a koje je najbliže mestu razgraničenja prenosnog i distributivnog sistema.

Mesto merenja za objekat kupca koji se priključuje na distributivni sistem preko stubne transformatorske stanice, je na mestu na kojem postoje tehničke mogućnosti za ugradnju mernih uređaja, a koje je najbliže mestu razgraničenja distributivnog sistema i instalacija objekta kupca.

Ukoliko ne postoje tehnički uslovi da se merni uređaji ugrade na mestu razgraničenja u skladu sa st. 1-5. ovog člana, operator sistema pri obračunu isporučene električne energije može koristiti koeficijent svođenja, u skladu sa pravilima o radu.

Član 19

Mesto razgraničenja distributivnog sistema i instalacija objekta kupca ili proizvođača koji se priključuje na distributivni sistem napona većeg od 1 kV je:

- 1) između mernih transformatora i uvida provodnika u provodni izolator na visokonaponskoj strani transformatora, za slučaj priključenja transformatorske stanice kupca ili proizvođača;
- 2) zatezni lanac na portalu objekta operatora sistema, za slučaj priključenja dalekovoda kupca ili proizvođača;
- 3) uvid kabla u kablovsko polje, odnosno ćeliju u objektu operatora sistema, za slučaj priključenja kabla kupca ili proizvođača;
- 4) rasklopni uređaj na stubu stubne transformatorske stanice za slučaj priključenja objekta kupca ili proizvođača na nadzemni vod distributivnog sistema.

Mesto razgraničenja distributivnog sistema i instalacija objekta kupca ili proizvođača koji se priključuje na distributivni sistem napona do 1 kV je:

- 1) uvid provodnika instalacije objekta kupca ili proizvođača u merno razvodni orman, kada se primenjuje direktno merenje;
- 2) uvid provodnika instalacije objekta kupca ili proizvođača u razvodni orman, odnosno postrojenje u kome su smešteni strujni merni transformatori, kada se primenjuje poluindirektno merenje.

Merno razvodni orman iz stava 2. tačka 1) ovog člana i razvodni orman, odnosno postrojenje iz stava 2. tačka 2) ovog člana nalazi se po pravilu na granici parcele na kojoj je izgrađen objekat kupca električne energije.

Član 20

Mesto razgraničenja prenosnog sistema i instalacija objekta kupca ili proizvođača koji se priključuje na prenosni sistem je:

- 1) mesto između mernih uređaja i uvida provodnika u provodni izolator na visokonaponskoj strani blok-transformatora objekta proizvođača;
- 2) mesto između mernih uređaja i uvida provodnika u provodni izolator na visokonaponskoj strani transformatora opšte grupe sopstvene potrošnje objekta proizvođača;
- 3) mesto između mernih transformatora i uvida provodnika u provodni izolator na visokonaponskoj strani transformatora, za slučaj priključenja transformatorske stanice kupca ili proizvođača;
- 4) zatezni lanac na portalu objekta operatora prenosnog sistema, za slučaj priključenja dalekovoda kupca ili proizvođača;
- 5) uvid kabla u kablovsko polje, odnosno ćeliju u objektu operatora prenosnog sistema, za slučaj priključenja kabla kupca ili proizvođača.

Član 21

Mesto razgraničenja odgovornosti za isporučenu električnu energiju između operatora sistema i kupca, odnosno proizvođača je mesto na kome se graniče instalacije objekta kupca, odnosno proizvođača i prenosnog, odnosno distributivnog sistema i ono predstavlja mesto isporuke električne energije.

Mesto razgraničenja odgovornosti za isporučenu električnu energiju između operatora prenosnog sistema i operatora distributivnog sistema je mesto na kome se graniče instalacije objekta prenosnog i distributivnog sistema i ono predstavlja mesto isporuke električne energije.

IV USLOVI I NAČIN PRIKLJUČENJA OBJEKATA PRIVREMENOG KARAKTERA, GRADILIŠTA I OBJEKATA U PROBNOM RADU I DRUGIH OBJEKATA U SKLADU SA ZAKONOM KOJIM SE UREĐUJE IZGRADNJA OBJEKATA

Član 22

Objektom privremenog karaktera i gradilištem smatraju se objekti u skladu sa propisima kojima se uređuje izgradnja objekata.

Objekat u probnom radu je objekat za koji je izdat akt o odobravanju puštanja objekta u probni rad, u skladu sa zakonom kojim se uređuje izgradnja objekata.

Zahtev za izdavanje odobrenja za priključenje objekta iz stava 1. ovog člana podnosi se nadležnom operatoru sistema i sadrži podatke iz člana 3. ove uredbe i vreme trajanja priključenja.

Uz zahtev iz stava 3. ovog člana prilaže se odobrenje nadležnog organa ako je pribavljanje takvog odobrenja propisano posebnim zakonima.

Član 23

Operator sistema će privremeno priključiti objekat u probnom radu, na osnovu akta nadležnog organa kojim se odobrava puštanje objekta u probni rad.

U slučaju da se do isteka probnog rada ne pribavi upotrebna dozvola, operator sistema će nakon isteka probnog rada obustaviti isporuku električne energije.

Član 24

Odobrenje za priključenje objekata iz člana 22. stav 1. ove uredbe izdaje se sa rokom trajanja priključenja navedenim u zahtevu koji ne može biti duži od tri godine.

Rok iz stava 1. ovog člana može se produžiti na zahtev podnosioca koji se podnosi najkasnije 30 dana pre isteka roka utvrđenog odobrenjem za priključenje.

V MERE KOJE SE PREDUZIMAJU U SLUČAJU KRATKOTRAJNIH POREMEĆAJA USLED HAVARIJA I DRUGIH NEPREDVIĐENIH SITUACIJA ZBOG KOJIH JE UGROŽENA SIGURNOST RADA ENERGETSKOG SISTEMA, KAO I ZBOG NEPREDVIĐENIH I NEOPHODNIH RADOVA NA ODRŽAVANJU ENERGETSKIH OBJEKATA ILI NEOPHODNIH RADOVA NA PROŠIRENJU SISTEMA

Član 25

U slučaju da nastupi kratkotrajni poremećaj usled havarije ili druge nepredviđene situacije zbog kojih je ugrožena sigurnost rada elektroenergetskog sistema, operator sistema može primeniti sledeće mere:

- 1) izmenu topologije u sistemu;
- 2) angažovanje proizvodne rezerve;
- 3) otkazivanje i prekidanje radova u sistemu;
- 4) ugovaranje, otkazivanje ili redukovanje razmena električne energije sa susednim sistemima;
- 5) zavođenje naponskih redukcija u iznosu od 5% u distributivnom sistemu;
- 6) ograničavanje isporuke električne energije u skladu sa planovima iz člana 29. ove uredbe;
- 7) druge mere predviđene pravilima o radu.

Član 26

Operator sistema može, bez prethodne najave, privremeno ograničiti ili prekinuti isporuku električne energije korisnicima sistema zbog kvara u sistemu, ili preopterećenja i drugih nepredviđenih slučajeva, u trajanju do dva sata.

Izuzetno, operator sistema može bez prethodne najave ograničiti ili prekinuti isporuku korisnicima sistema i duže od dva sata, u slučajevima dejstva više sile i u drugim nepredviđenim slučajevima koje operator sistema nije mogao predvideti ili čije posledice ne može otkloniti.

U slučaju privremenog ograničenja ili prekida isporuke električne energije iz razloga koji su navedeni u stavu 2. ovog člana, korisnicima sistema se može privremeno ograničiti ili prekinuti isporuka električne energije najduže 12 sati u toku 24 sata.

Ukoliko nastupe okolnosti iz stava 2. ovog člana, operator sistema je dužan da bez odlaganja na pogodan način obavesti korisnike sistema o razlozima privremenog ograničenja ili prekida isporuke električne energije.

Član 27

U slučaju neophodnih radova na održavanju energetskih objekata ili radova na proširenju sistema, operator sistema može primeniti meru ograničenja ili prekida isporuke električne energije u trajanju do 72 sata tokom jedne kalendarske godine, uz uslov da je ograničenje, odnosno prekid isporuke najavljen unapred i to:

- 1) 15 dana korisnicima sistema čiji su objekti priključeni na sistem naponskog nivoa preko 1 kV;
- 2) tri dana korisnicima sistema čiji su objekti priključeni na distributivni sistem naponskog nivoa do 1 kV.

U slučaju nepredviđenih radova na održavanju energetskih objekata koji zahtevaju primenu mere prekida isporuke električne energije, operator sistema je dužan da preko sredstava javnog informisanja ili na drugi pogodan način u najkraćem roku, a koji ne može biti duži od dva sata, obavesti korisnike sistema o uzrocima i dužini trajanja prekida isporuke.

VI MERE KOJE SE PREDUZIMAJU U SLUČAJU NASTUPANJA OPŠTE NESTAŠICE, USLOVI I NAČIN PREDUZIMANJA MERA I REDOSLED OGRANIČENJA ISPORUKE ELEKTRIČNE ENERGIJE, KAO I MERE ŠTEDNJE I RACIONALNE POTROŠNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE U SLUČAJU OPŠTE NESTAŠICE ELEKTRIČNE ENERGIJE

Član 28

Operatori sistema, u slučaju nastupanja opšte nestašice, pored mera uređenih Zakonom, primenjuju i sledeće mere:

- 1) obezbeđivanje maksimalno moguće pogonske spremnosti sistema;
- 2) saradnju sa nadležnim državnim organima, organima autonomne pokrajine i jedinicama lokalne samouprave.

Član 29

Operatori sistema primenjuju plan podfrekventne zaštite i plan ograničenja isporuke električne energije kojima se uređuju uslovi, način i redosled ograničenja isporuke električne energije.

Planovi iz stava 1. ovog člana se izrađuju na sledeći način:

- 1) operator prenosnog sistema izračunava iznos snage na području svakog operatora distributivnog sistema, koji je potrebno uključiti u navedene planove, na osnovu nediskriminacije;
- 2) operator distributivnog sistema samostalno vrši izbor dela potrošnje u svom sistemu kako bi zadovoljio zahtevanu snagu iz tačke 1) ovog člana.

Planovi iz stava 1. ovog člana bliže se uređuju pravilima o radu.

Član 30

Operator distributivnog sistema u slučaju opšte nestašice sprovodi mere štednje i racionalne potrošnje električne energije isključenjem javne rasvete, ulica, trgova i drugih objekata, odnosno svođenjem osvetljenja na minimalni sigurnosni obim u saradnji sa nadležnim organom jedinice lokalne samouprave.

VII USLOVI I NAČIN OBUSTAVE ISPORUKE ELEKTRIČNE ENERGIJE, POSTUPAK OBUSTAVE KAO I PRAVA I OBAVEZE OPERATORA SISTEMA, SNABDEVAČA, ODNOSNO JAVNOG SNABDEVAČA I KRAJNJIH KUPACA

Član 31

Krajnjem kupcu električne energije može se obustaviti isporuka električne energije u slučajevima i pod uslovima utvrđenim Zakonom i ovom uredbom, a naročito u slučaju:

- 1) kada troši električnu energiju suprotno uslovima koji su utvrđeni u odobrenju za priključenje, osim u slučajevima za koje je Zakonom predviđeno isključenje sa sistema;
- 2) kada ne svede vršno opterećenje na odobrenu vrednost posle pismenog upozorenja operatora sistema;
- 3) kada preko svoje instalacije bez odobrenja operatora sistema dozvoli drugom kupcu potrošnju električne energije;
- 4) kada neovlašćeno zameni glavni osigurač ili uređaj za ograničenje snage, osiguračem odnosno uređajem veće snage od odobrene i druge uređaje za ograničenje snage, ako se ne utiče na tačnost merenja električne energije.

Član 32

Operator sistema će na zahtev snabdevača, odnosno javnog snabdevača obustaviti isporuku električne energije krajnjem kupcu zbog neizvršenih obaveza po ugovoru o prodaji električne energije, na način i pod uslovima propisanim Zakonom i ovom uredbom.

Snabdevač, odnosno javni snabdevač je dužan da pre podnošenja zahteva operatoru sistema za obustavu isporuke električne energije zbog neizvršenih obaveza po ugovoru o prodaji električne energije, krajnjeg kupca prethodno upozori da u roku propisanim Zakonom izmiri dospele obaveze, odnosno postigne sporazum o izvršavanju obaveze.

Upozorenje iz stava 2. ovog člana, pored podataka o snabdevaču, odnosno javnom snabdevaču, sadrži i:

- 1) iznos duga i podatke o objektu, odnosno objektima na koje se dug odnosi;
- 2) rok za izmirenje duga;
- 3) način i uslove ponude za zaključenje sporazuma o izvršenju obaveze;
- 4) obaveštenje o načinu i rokovima obaveštavanja snabdevača, odnosno javnog snabdevača o izmirenju duga;
- 5) obaveštenje da će snabdevač, odnosno javni snabdevač, u slučaju da se dug ne izmiri, pokrenuti postupak obustave isporuke električne energije podnošenjem zahteva operatoru sistema na koji je objekat krajnjeg kupca priključen, sa navođenjem zakonskog roka od osam dana u kojem je operator sistema obavezan da obustavu izvrši;

6) upozorenje krajnjem kupcu na obavezu preduzimanja svih potrebnih mera radi zaštite života ili zdravlja ljudi, bezbednosti imovine i zaštite životne sredine, za slučaj da do obustave isporuke dođe;

7) obaveštenje da u slučaju obustave isporuke električne energije, krajnji kupac ima pravo na prigovor i o načinu i roku za podnošenje prigovora;

8) informaciju o načinu obaveštavanja snabdevača, odnosno javnog snabdevača o izmirivanju obaveze, radi nastavka isporuke električne energije;

9) obaveštenje da obustavom isporuke električne energije ne prestaje ugovor o prodaji, odnosno ugovor o korišćenju sistema, zbog čega krajnji kupac za vreme obustave ima obaveze koje se odnose na pristup sistemu;

10) druge podatke i obaveštenja u skladu sa Zakonom i ovom uredbom.

Upozorenje iz stava 2. ovog člana može biti sadržano i u računu za električnu energiju.

Zahtev za obustavu isporuke električne energije iz stava 1. ovog člana, snabdevač, odnosno javni snabdevač može podneti po isteku roka iz upozorenja za jedno, više ili sva mesta isporuke električne energije istog krajnjeg kupca čiji su objekti priključeni na sistem kojim upravlja operator sistema kome se zahtev za obustavu isporuke podnosi.

Član 33

Operator sistema dužan je da obavesti snabdevača, odnosno javnog snabdevača o izvršenoj obustavi isporuke električne energije iz člana 32. stav 1. ove uredbe.

Operator sistema je obavezan da nastavi isporuku električne energije u objektu krajnjeg kupca odmah po prijemu obaveštenja snabdevača da su otklonjeni razlozi za izvršenu obustavu isporuke električne energije iz člana 32. ove uredbe.

Član 34

Operator sistema dužan je da pre obustave isporuke električne energije kupcu dostavi pismenu opomenu sa navođenjem roka za otklanjanje uočenih nepravilnosti i nedostataka u slučaju:

1) kada kupcu istekne rezervno snabdevanje;

2) kada izmeštanje mernog mesta kupca nije moguće u skladu sa propisima i tehničkim uslovima utvrđenim pravilima o radu sistema;

3) iz člana 31. ove uredbe.

Rok iz stava 1. ovog člana ne može biti kraći od tri dana od dana dostavljanja opomene.

Rezervni snabdevač obaveštava operatora sistema o roku kada kupcu ističe pravo na rezervno snabdevanje najmanje osam dana pre isteka roka.

Operator sistema je dužan da kupca obavesti 15 dana unapred o roku kada se navršava godina dana od obustave isporuke električne energije kupcu na zahtev snabdevača.

U slučaju isključenja na zahtev kupca, operator sistema je dužan da ga u roku od sedam dana po prijemu zahteva za isključenje obavesti o danu kada će isključenje sa sistema biti izvršeno.

Kada se utvrdi da je objekat kupca samovlasno priključen na sistem bez odobrenja za priključenje, kada se električna energija koristi bez ili mimo mernih uređaja ili suprotno uslovima iz odobrenja za priključenje u pogledu merenja električne energije, kao i u slučaju da se utvrdi da objekat kupca ne ispunjava uslove u skladu sa propisima i predstavlja neposrednu opasnost po život, zdravlje ljudi, životnu sredinu i imovinu, operator sistema dužan je da u roku od tri dana nakon isključenja objekta kupca sa sistema, dostavi kupcu obaveštenje o razlozima isključenja sa sistema.

VIII USLOVI I NAČIN RACIONALNE POTROŠNJE I ŠTEDNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE

Član 35

Radi obezbeđenja štednje i racionalne potrošnje električne energije, snabdevač, odnosno javni snabdevač će krajnjim kupcima davati odgovarajuća uputstva o najekonomičnijim načinima korišćenja i štednje električne energije.

Član 36

Operator sistema dužan je da jednom godišnje informiše krajnjeg kupca o njegovoj ukupno preuzetoj količini energije u proteklih 12 meseci, o odnosu količine energije koju je on preuzeo i prosečne količine energije koju preuzimaju krajnji kupci iste kategorije u sistemu operatora, o spisku mera koje krajnji kupci mogu da preuzmu u cilju uštede energije, kao i o drugim podacima koji mogu biti od značaja za racionalnu upotrebu energije.

IX USLOVI SNABDEVANJA OBJEKATA KUPACA KOJIMA SE NE MOŽE OBUSTAVITI ISPORUKA ELEKTRIČNE ENERGIJE ZBOG NEIZVRŠENIH OBAVEZA ZA ISPORUČENU ELEKTRIČNU ENERGIJU ILI U DRUGIM SLUČAJEVIMA

Član 37

Zbog neizvršenih obaveza za isporučenu električnu energiju ne može se, suprotno ovoj uredbi, obustaviti isporuka električne energije kupcima za objekte čiji bi prekid rada doveo do neposredne opasnosti po život i zdravlje ljudi i za objekte od posebnog interesa za privredu i život ljudi i odbranu zemlje.

Objektima iz stava 1. ovog člana smatraju se:

- 1) zdravstvene ustanove u skladu sa zakonom kojim se uređuje zdravstvena zaštita, izuzev apoteka;
- 2) objekti vodovoda i kanalizacije (za proizvodnju, prečišćavanje i transport vode, za funkcionisanje kanalizacije);
- 3) kuhinje za snabdevanje dečjih ustanova i ustanova socijalne zaštite;

- 4) sistemi daljinskog grejanja;
- 5) hidrometeorološki i seizmološki zavodi;
- 6) rudnici uglja za snabdevanje termoelektrana;
- 7) vojni objekti;
- 8) objekti ustanove javnog radiodifuznog servisa u skladu sa zakonom kojim se uređuju telekomunikacije;
- 9) predškolske, školske i visokoškolske ustanove;
- 10) objekti policije u skladu sa zakonom i propisima kojima se uređuje rad policije;
- 11) objekti vatrogasne službe u skladu sa zakonom koji uređuje zaštitu od požara;
- 12) objekti javne telekomunikacione mreže u skladu sa zakonom kojim se uređuju telekomunikacije;
- 13) objekti za izdržavanje zavodskih sankcija u skladu sa zakonom kojim se uređuje izvršenje krivičnih sankcija;
- 14) objekti organa državne uprave u kojima se obavljaju stručni i sa njima povezani izvršni poslovi u oblasti metrologije.

Član 38

Pored objekata iz člana 37. ove uredbe, u slučaju opšte nestašice, isporuka električne energije ne može se obustaviti i sledećim objektima:

- 1) objekti i ispravljačke stanice javnog saobraćaja (aerodromi, železničke stanice, tramvaji, trolejbusi, stanice signalizacije za javni saobraćaj i centralne garaže javnog saobraćaja);
- 2) ambasadama, konzulatima i rezidencijama ambasadora i konzula;
- 3) toplim pogonima, pećima za topljenje, pogonima petrohemijske i bazne hemije, hladnjačama i pumpnim stanicama za odvodnjavanje;
- 4) objektima za proizvodnju nafte i prirodnog gasa;
- 5) objektima za proizvodnju derivata nafte, naftovodima, produktovodima, objektima za skladištenje nafte i derivata nafte;
- 6) objektima za transport, distribuciju i skladištenje prirodnog gasa;
- 7) objektima u kojima su smešteni državni organi;
- 8) studentskim, učeničkim domovima i ustanovama socijalne zaštite (gerontološki centri, domovi za stara lica, domovi za decu sa smetnjama u razvoju);
- 9) pretovarni kapaciteti rečnog, železničkog i drugog saobraćaja;

10) hotelima sa pet i više zvezdica.

X NAČIN REGULISANJA MEĐUSOBNIH ODNOSA IZMEĐU SNABDEVAČA, OPERATORA SISTEMA I KRAJNJEG KUPCA KOME SE NE MOŽE OBUSTAVITI ISPORUKA ELEKTRIČNE ENERGIJE

Član 39

Za objekte iz člana 37. ove uredbe, ugovorom o prodaji električne energije i ugovorom o pristupu sistemu (izuzev u slučaju potpunog snabdevanja kada krajnji kupac plaća pristup sistemu snabdevaču) određuju se sredstva obezbeđenja plaćanja za snabdevanje električnom energijom i pristup sistemu.

Član 40

U slučaju odbijanja potpisivanja ugovora iz člana 39. ove uredbe od strane krajnjeg kupca ili u slučaju da krajnji kupac nije obezbedio sredstva obezbeđenja plaćanja, snabdevač, odnosno javni snabdevač ili operator sistema će bez odlaganja pozvati takvog kupca da u roku od osam dana zaključi ugovor o prodaji, odnosno dostavi sredstva obezbeđenja plaćanja.

Ako krajnji kupac ne postupi na način i u roku iz stava 1. ovog člana, operator sistema će izvršiti obustavu isporuke električne energije.

XI USLOVI I NAČIN MERENJA ISPORUČENE ELEKTRIČNE ENERGIJE

Član 41

Isporučena i preuzeta električna energija i snaga mere se odgovarajućim mernim uređajima i pomoćnim uređajima i to:

- 1) naponskim i strujnim mernim transformatorima;
- 2) brojilima aktivne i/ili reaktivne električne energije;
- 3) statičkim (elektronskim) brojilima aktivne i/ili reaktivne električne energije sa dijagramom aktivne i reaktivne snage sa internom vremenskom jedinicom;
- 4) pomoćnim uređajima (registratorima i pokazivačima aktivne snage, uklopnim satovima, MTK i RTK prijemnicima, sumarnim brojilima, registratorima i pokazateljima aktivne i reaktivne snage, uređajima za ograničavanje snage - struje i automatskim ili topljivim osiguračima).

Merni uređaji koji se ugrađuju moraju biti overeni (pregledani i žigosani) od strane ovlašćenog tela za overavanje odgovarajuće vrste mernih uređaja u skladu sa zakonom kojim se uređuje metrologija, a njihove priključne veze moraju biti pregledane i poklopac priključnice plombiran od strane operatora sistema, u skladu sa zakonom i drugim propisima i pravilima o radu.

Prilikom ugradnje mogu se ugrađivati samo overeni merni uređaji iz stava 1. tač. 1), 2) i 3) ovog člana.

Član 42

Merni uređaji moraju ispunjavati propisane metrološke i sa njima povezane zahteve, a naročito u pogledu propisanih standarda, tehničkih zahteva i normi kvaliteta.

Operator sistema određuje vrstu, tip, klasu tačnosti, potreban broj i merni opseg uređaja, kao i mesto i način njihovog smeštaja, u skladu sa zakonom kojim se uređuje metrologija, ovom uredbom i pravilima o radu.

Kod priključenja objekta na distributivni sistem koji u svom sastavu ima stanove, isporučena električna energija se za svaki stan meri samo preko jednog mernog uređaja, osim u slučaju kada se za određene uređaje u stanu izvodi posebna instalacija preko koje operator distributivnog sistema može da upravlja tim uređajima, pa se isporučena električna energija za te uređaje meri preko posebnog mernog uređaja.

Za objekte koji se priključuju na distributivni sistem, a kojima se električna energija isporučuje preko najviše četiri merna uređaja, merni uređaji se smeštaju u odgovarajući merni orman koji se po pravilu postavlja na granicu javne i privatne svojine (granica poseda).

Član 43

U slučaju isključenja na zahtev kupca, zbog rušenja ili preseljenja objekta, kupac ima pravo na merni uređaj istog tipa i klase tačnosti bez naknade, na drugom mernom mestu (lokaciji) na području istog operatora sistema, za koje mu je izdato odobrenje za priključenje.

Član 44

Operator sistema dužan je da na zahtev kupca izvrši ugradnju ili zamenu postojećeg mernog uređaja (brojila električne energije), mernim uređajem koji omogućava drugačiji način obračuna.

Troškove nabavke i ugradnje brojila iz stava 1. ovog člana snosi kupac, a ugradnju na mernom mestu vrši operator sistema.

Član 45

Za kupce čiji je objekat priključen na mrežu napona do 1 kV kojima se meri samo aktivna električna energija, brojila aktivne električne energije moraju biti najmanje klase tačnosti 2 odnosno indeksa klase A.

Za kupce čiji je objekat priključen na mrežu napona do 1 kV kojima se meri aktivna električna energija, reaktivna električna energija i vršno opterećenje (kombinovana brojila aktivne i reaktivne električne energije u jednom kućištu za direktno ili poluindirektno priključenje), brojilo aktivne električne energije mora biti najmanje klase tačnosti 1 odnosno indeksa klase B i brojilo reaktivne električne energije mora biti najmanje klase tačnosti 3.

Kupcima čiji je objekat priključen na mrežu napona do 1 kV sa odobrenom snagom preko 43,5 kW meri se aktivna energija, reaktivna energija i vršno opterećenje.

Kupcima čiji je objekat priključen na mrežu napona iznad 1 kV sa odobrenom snagom do 1600 kW, meri se aktivna električna energija, reaktivna električna energija i vršno opterećenje brojilom aktivne električne energije najmanje klase tačnosti 0,5 S, odnosno indeksa klase S i brojilom reaktivne električne energije najmanje klase tačnosti 3.

Kupcima čiji je objekat priključen na mrežu napona iznad 1 kV sa odobrenom snagom preko 1600 kW, meri se aktivna električna energija, reaktivna električna energija i vršno opterećenje brojilom aktivne električne energije klase tačnosti 0,2 S i brojilom reaktivne električne energije klase tačnosti 2.

Za mesta predaje električne energije u sistem iz objekata za proizvodnju električne energije instalisane snage do 1 MVA, koriste se brojila aktivne električne energije klase tačnosti 1 odnosno indeksa klase B i brojila reaktivne električne energije klase tačnosti 3.

Za mesta predaje električne energije u sistem iz objekata za proizvodnju električne energije instalisane snage preko 1 MVA, koriste se brojila aktivne električne energije klase tačnosti 0,2 S i brojila reaktivne električne energije klase tačnosti 2.

Za merna mesta na kojima se meri razmenjena električna energija između prenosnog i distributivnog sistema, meri se aktivna električna energija, reaktivna električna energija i vršno opterećenje brojilom aktivne električne energije klase tačnosti 0,2 S i brojilom reaktivne električne energije klase tačnosti 2.

Klasa tačnosti mernih transformatora kod mernih mesta iz st. 2, 3, 4. i 6. ovog člana mora da bude najmanje klase 0,5.

Klasa tačnosti mernih transformatora kod mernih mesta iz st. 5. i 8. ovog člana mora da bude najmanje klase 0,2.

Brojila električne energije kod kupaca na naponu iznad 1 kV moraju posedovati mogućnost dvosmerne komunikacije.

Član 46

Operator sistema je dužan da u slučaju zamene mernog uređaja drugim odgovarajućim mernim uređajem, korisnika sistema obavesti o izvršenoj zameni.

Član 47

Operator sistema je dužan da bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri radna dana od dana saznanja, obavesti korisnika sistema o svim smetnjama ili oštećenjima na mernim uređajima i da preduzme hitne mere za njihovo otklanjanje u roku od tri radna dana od dana slanja obaveštenja.

Korisnik sistema je dužan da bez odlaganja obavesti operatora sistema o nestanku, kao i o svim smetnjama ili oštećenjima na mernim i pripadajućim uređajima, najkasnije u roku od tri dana od dana utvrđenog nestanka, smetnji ili oštećenja uređaja.

Operator sistema je dužan da odmah po prijemu obaveštenja iz stava 2. ovog člana, a najkasnije u roku od tri radna dana preduzme odgovarajuće mere i obezbedi ispravno merenje.

Član 48

Operator sistema dužan je da omogući po zahtevu korisnika sistema vizuelni uvid u stanje brojila električne energije.

Plombe operatora sistema na priključnim vezama mernih uređaja može da skida samo za to ovlašćeno lice operatora sistema, koji je dužan da o tome sačinjava izveštaj u kojem navodi vreme i razlog skidanja.

Plombe ovlašćenog tela za overavanje na mernom uređaju može da skida samo ovlašćeno telo.

Član 49

Operator sistema dužan je da očitava brojila električne energije u intervalima utvrđenim kao obračunski period, u skladu sa metodologijom kojom se utvrđuje cena za pristup, odnosno korišćenje sistema kojim upravlja.

U slučaju da se merenje isporučene i preuzete električne energije i snage očitava za vremenski period duži od obračunskog intervala, operator sistema je u obavezi da izmerene veličine preračuna po obračunskim intervalima za period očitavanja, koristeći standardizovani dijagram opterećenja (profil potrošnje) za tu kategoriju korisnika sistema.

Operator sistema dužan je da očitava brojilo električne energije i na poseban zahtev snabdevača, odnosno javnog snabdevača ili korisnika sistema, o njihovom trošku, osim u postupku promene snabdevača, u skladu sa Zakonom i pravilima kojima se uređuju uslovi i postupak promene snabdevača, kada se brojila električne energije očitavaju na trošak novog snabdevača.

Troškovi očitavanja brojila iz stava 1. ovog člana su uključeni u standardne troškove pristupa sistemu.

Troškovi očitavanja brojila iz stava 3. ovog člana utvrđuju se u visini stvarnih troškova i operator sistema je dužan da ih utvrdi i objavi na internet stranici.

Član 50

Vremenski intervali periodičnog overavanja brojila električne energije u upotrebi od strane ovlašćenih tela i kontrola mernih uređaja iz člana 41. stav 1. tač. 1), 2) i 3) ove uredbe, vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuje metrologija, podzakonskim aktima donetim na osnovu tog zakona i pravilima o radu.

Operator sistema i korisnik sistema mogu da zahtevaju vanredni pregled, odnosno kontrolu mernih uređaja u upotrebi iz stava 1. ovog člana, koja se vrši u skladu sa zakonom kojim se uređuje metrologija, podzakonskim aktima donetim na osnovu tog zakona, odnosno pravilima o radu.

Član 51

Operator sistema je dužan da izvrši ispravku registrovanih podataka za obračunski period, ako se kontrolom mernog uređaja u upotrebi ili kontrolom obračuna utvrdi da je:

1) obračunska konstanta mernog uređaja bila pogrešno utvrđena;

- 2) pogrešno očitana vrednost celih i decimalnih brojeva na brojčaniku;
- 3) uređaj za upravljanje tarifama (interni sat na brojilu, uklopni sat, MTK ili RTK prijemnik) nije ispravno funkcionisao;
- 4) registrovanje električne energije na brojilu bilo netačno.

Član 52

Ako se utvrdi da je obračunska konstanta mernog uređaja bila pogrešno utvrđena, registrovanje će se izvršiti primenom ispravne obračunske konstante mernog uređaja.

Ako se utvrdi da uređaj za upravljanje tarifama (interni sat na brojilu, uklopni sat, MTK ili RTK prijemnik) nije ispravno funkcionisao, ukupno registrovana električna energija u tom periodu raspoređiće se prema odnosu ostvarenih vrednosti po tarifama u odgovarajućem prethodnom periodu kad je registracija bila ispravna, odnosno na osnovu dijagrama aktivne i reaktivne snage i njihove raspodele po tarifama, ukoliko ovi podaci postoje.

U slučaju da podaci iz stava 2. ovog člana ne postoje, ukupno registrovana električna energija raspoređiće se srazmerno vremenu trajanja tarifa.

Ako se utvrdi da je registrovanje na glavnom brojilu bilo netačno, za obračun će se primeniti registrovana energija, odnosno snaga na kontrolnom brojilu (kontrolno brojilo je overeno brojilo iste klase tačnosti i metroloških karakteristika kao i glavno brojilo na istom mestu merenja, pomoću kojeg se kontroliše tačnost mernih podataka sa glavnog brojila) registrovanom kod operatora sistema, ukoliko postoji.

Ukoliko ne postoji kontrolno brojilo registrovano kod operatora sistema, za procenu neregistrovane električne energije će se primeniti merni podatak registrovan u sistemu za prikupljanje i obradu podataka u realnom vremenu, nadzor rada, daljinsko komandovanje i upravljanje sistemom, ukoliko postoji.

Ukoliko ne postoji merenje koje bi dalo podatak o neregistrovanoj električnoj energiji, operator sistema će izvršiti procenu neregistrovane električne energije imajući u vidu potrošnju, odnosno proizvodnju na mernom mestu u odgovarajućem prethodnom periodu.

Član 53

O ispravci registrovanih podataka, operator sistema je dužan da obavesti snabdevača, odnosno javnog snabdevača i korisnika sistema, ako je ispravka izvršena po isteku obračunskog perioda za koji je već izdat račun za pristup sistemu, kao i da izvrši ispravku izdatog računa za taj obračunski period.

Na osnovu obaveštenja iz stava 1. ovog člana, snabdevač, odnosno javni snabdevač će izvršiti ispravku izdatog računa krajnjem kupcu.

XII NAČIN OBRAČUNA NEOVLAŠĆENO PREUZETE ELEKTRIČNE ENERGIJE

Član 54

Pod neovlašćenim korišćenjem električne energije podrazumeva se:

- 1) korišćenje električne energije u objektu koji je priključen na sistem bez odobrenja za priključenje;
- 2) korišćenje električne energije samovlasnim priključenjem objekta nakon izvršene obustave isporuke električne energije;
- 3) korišćenje električne energije bez mernog uređaja ili mimo mernog uređaja;
- 4) korišćenje električne energije preko mernog uređaja na kome je onemogućeno pravilno registrovanje električne energije;
- 5) korišćenje električne energije preko mernog uređaja na kome su oštećene plombe operatora sistema, odnosno ovlašćenog tela za overavanje merila, pod uslovom da se u kontroli mernog uređaja utvrdi nepravilnost registrovanja utrošene električne energije;
- 6) nenamensko korišćenje električne energije po povoljnijim tarifama iz kategorije kojoj krajnji kupac ne pripada u skladu sa metodologijom za određivanje cene električne energije za javno snabdevanje;
- 7) samovlasna zamena glavnih osigurača i drugih uređaja za ograničenje snage, odnosno struje kojom se utiče na tačnost merenja preuzete električne energije;
- 8) samovlasna zamena glavnih osigurača i drugih uređaja za ograničenje snage, odnosno struje kojom se ne utiče na tačnost merenja preuzete električne energije;
- 9) korišćenje električne energije preko mernog uređaja na kome su oštećene plombe operatora sistema, odnosno ovlašćenog tela za overavanje, pri čemu korisnik sistema nije obavestio operatora o oštećenju u skladu sa članom 47. stav 2. ove uredbe.

Član 55

Operator sistema je dužan da izvrši obračun za neovlašćeno preuzetu električnu energiju.

Operator sistema utvrđuje period za koji se vrši obračun neovlašćene potrošnje električne energije na osnovu podataka o izvršenju radnji iz člana 54. ove uredbe.

Obračun neovlašćeno utrošene električne energije vrši se za aktivnu električnu energiju i snagu.

Ukoliko se ne može utvrditi početak neovlašćene potrošnje iz člana 54. ove uredbe smatra se da je trajala od dana poslednje kontrole mernog mesta.

Očitavanje mernih uređaja na licu mesta, bez obavljanja kontrole i izrade zapisnika o kontroli mernog mesta ne smatra se kontrolom koja se može koristiti za određivanje početka neovlašćenog preuzimanja električne energije.

Period za obračun neovlašćene potrošnje ne može biti duži od godinu dana.

Član 56

Neovlašćeno preuzeta električna energija u slučajevima iz člana 54. tač. 1)-5), 7) i 9) ove uredbe obračunava se primenom prosečne cene balansne energije za smer regulacije na

gore, uvećane za iznos prosečne cene pristupa sistemu za odgovarajuću kategoriju korisnika sistema, u periodu za koji je obračunato neovlašćeno korišćenje električne energije.

U slučaju korišćenja električne energije iz člana 54. tačka 6) ove uredbe, ukupno utrošena električna energija i snaga obračunavaju se primenom tarifa za odgovarajuću kategoriju i grupu krajnjih kupaca u skladu sa metodologijom za određivanje cene električne energije za javno snabdevanje, koje važe na dan otkrivanja nenamenskog korišćenja električne energije.

U slučaju zamene iz člana 54. tačka 8) ove uredbe, snaga prekoračenja se obračunava primenom tarifa za snagu za odgovarajuću kategoriju korisnika sistema u skladu sa metodologijom kojom se određuje cena pristupa sistemu za distribuciju električne energije koje važe na dan otkrivanja samovlasne zamene.

Član 57

Krajnjim kupcima koji neovlašćeno koriste električnu energiju iz člana 54. tač. 1)-7) i 9) ove uredbe, neovlašćeno preuzeta električna energija se za svaki kalendarski mesec tokom perioda neovlašćenog preuzimanja, izračunava kao proizvod obračunske snage i ekvivalentnog broja časova korišćenja obračunske snage.

Kupcima iz stava 1. ovog člana, na naponu iznad 1 kV, obračunska snaga se određuje kao proizvod instalisane snage elementa preko koga je korisnik priključen na sistem i faktora snage 0,95.

Kupcima iz stava 1. ovog člana, na naponu do 1 kV, obračunska snaga se određuje kao proizvod:

- nominalne struje glavnog osigurača ili uređaja za ograničenje snage, nominalnog napona i broja faza, kada je neovlašćena potrošnja realizovana iza glavnog osigurača; ili
- trajno dozvoljene struje opterećenja provodnika preko koga se odvija neovlašćena potrošnja, nominalnog napona i broja faza, kada je neovlašćena potrošnja realizovana ispred glavnog osigurača.

Ekvivalentni broj časova korišćenja obračunske snage iznosi:

- za domaćinstvo od 1. oktobra do 31. marta - 120 časova mesečno, odnosno 240 časova ako se za grejanje prostorija koristi električna energija;
- za domaćinstvo od 1. aprila do 30. septembra - 120 časova mesečno;
- ostali kupci, za rad u jednoj smeni - 240 časova mesečno;
- ostali kupci, za rad u dve smene - 400 časova mesečno;
- ostali kupci, za rad u tri smene - 500 časova mesečno;
- javno osvetljenje - 300 časova mesečno.

Krajnjim kupcima koji neovlašćeno koriste električnu energiju iz člana 54. tačka 8) ove uredbe, snaga prekoračenja se za svaki kalendarski mesec tokom perioda neovlašćenog korišćenja električne energije izračunava kao razlika obračunske snage određene na način iz stava 3. ovog člana i odobrene snage.

Član 58

Količina električne energije i snage za obračun neovlašćeno preuzete električne energije utvrđuje se kao razlika izračunate količine električne energije i snage iz člana 57. ove uredbe i prethodno obračunate količine električne energije i snage.

Za mesec u kojem je otkrivena neovlašćena potrošnja električne energije, ekvivalentni broj časova za obračun neovlašćenog korišćenja električne energije utvrđuje se množenjem ekvivalentnog broja časova određenog na osnovu člana 57. ove uredbe sa količnikom broja dana proteklih u mesecu otkrivanja i ukupnog broja dana u tom mesecu.

Za mesec u kom je otkrivena zamena iz člana 54. tačka 8) ove uredbe, utvrđuje se puna mesečna naknada za snagu prekoračenja, nezavisno od dana u mesecu kada je zamena otkrivena.

XIII NAČIN OBAVEŠTAVANJA KRAJNJEG KUPCA

Član 59

Operatori sistema dužni su da obaveštavaju krajnjeg kupca o:

1) snabdevačima koji obavljaju delatnost na sistemu kojim upravlja, merama i načinu štednje i racionalne potrošnje električne energije, pravilima o radu sistema, planovima razvoja i drugim aktima za koje je Zakonom propisana obaveza objavljivanja, putem svoje internet stranice;

2) prekidima u isporuci električne energije zbog radova na održavanju i proširenju distributivnog i prenosnog sistema, zbog kvarova i drugih kratkotrajnih poremećaja u radu sistema i primeni planova ograničenja isporuke električne energije za slučaj opšte nestašice, putem sredstava javnog informisanja i svoje internet stranice.

Operatori sistema i javni snabdevač su dužni da obaveštavaju krajnjeg kupca o regulisanim cenama putem sredstava javnog informisanja i svoje internet stranice.

Operator distributivnog sistema i javni snabdevač su dužni da obaveštavaju krajnjeg kupca:

1) uspostavljanjem besplatne telefonske linije za obaveštavanje;

2) organizovanjem službi za davanje usmenih obaveštenja.

Operatori sistema, snabdevač, odnosno javni snabdevač su dužni da obaveštavaju krajnjeg kupca:

1) o opštim uslovima ugovora putem svoje internet stranice;

2) dostavljanjem obaveštenja pismenim putem na zahtev kupca, osim informacija i podataka koji su već objavljeni.

XIV USLOVI I MERE ZA SNABDEVANJE KUPACA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, USLOVI I NAČIN IZVRŠAVANJA OBAVEZA SNABDEVAČA I JAVNOG SNABDEVAČA

Član 60

U cilju ostvarivanja prava domaćinstva na javno snabdevanje, operator distributivnog sistema je obavezan da javnom snabdevaču dostavi podatke o mernim mestima koja pripadaju kategoriji domaćinstva.

Kupac, koji ne pripada kategoriji domaćinstva, a u skladu sa Zakonom ima pravo na javno snabdevanje, dužan je da javnom snabdevaču jednom u tri godine dostavi sledeće:

1) potvrdu od operatora sistema da su merna mesta preko kojih preuzima električnu energiju na naponskom nivou ispod 1 kV;

2) dokaz da ispunjava uslove za sticanje statusa malog kupca, u skladu sa Zakonom, odnosno statistički aneks iz kojeg se utvrđuje broj zaposlenih i bilans uspeha iz kojeg se utvrđuje ukupan godišnji prihod.

Kupac iz stava 2. ovog člana dužan je da javnog snabdevača obavesti o nastalim promenama koje utiču na gubitak statusa malog kupca.

Član 61

Operator sistema, snabdevač i javni snabdevač, koji se u smislu zakona o zaštiti podataka o ličnosti smatraju rukovaocima podataka o ličnosti, prikupljaju i obrađuju lične podatke o kupcima - fizičkim licima radi izvršavanja obaveza koje se odnose na snabdevanje krajnjih kupaca električnom energijom propisanih Zakonom.

Operator sistema prikuplja i obrađuje podatke o kupcima - fizičkim licima čiji se objekti priključuju, odnosno koji su priključeni na sistem kojim upravlja, koji se odnose na priključenje na sistem, pristup sistemu, merenje isporučene električne energije i obračun odstupanja balansne grupe.

Snabdevač odnosno javni snabdevač prikuplja i obrađuje podatke o kupcima - fizičkim licima koji se odnose na ugovor o prodaji električne energije.

Lični podaci iz stava 1. ovog člana su: lično ime i prezime, JMBG, adresa objekta koji se priključuje, odnosno koji je priključen na sistem, podaci o objektu koji se priključuje i o nameni potrošnje električne energije, adresa dostavljanja računa, identifikacioni broj mernog mesta, odnosno šifra mernog mesta ili kupca, odnosno drugi odgovarajući jedinstven podatak za mesto priključenja, merni podaci, kao i podaci o snabdevaču, elementima i trajanju ugovora o prodaji električne energije i balansno odgovornoj strani za mesto merenja.

Član 62

Krajnji kupac je dužan da operatoru sistema i snabdevaču, odnosno javnom snabdevaču, prijavi promene vlasništva ili promene u vezi sa pravom korišćenja, promenom imena, promenom poslovnog imena odnosno promenom naziva, promenom namene potrošnje električne energije, statusnim promenama i drugim promenama nastalim posle zaključenja ugovora o prodaji električne energije, odnosno ugovora o pristupu sistemu najkasnije u roku od 15 dana od dana nastale promene.

Prijava iz stava 1. ovog člana u slučaju promene koja zahteva zaključenje novog ugovora o prodaji električne energije ne može se podneti za objekat u kojem je izvršena obustava isporuke električne energije, dok se ne otklone razlozi za obustavu.

U slučaju promene koja zahteva zaključenje novog ugovora o prodaji električne energije, krajnji kupac je dužan da uz prijavu iz stava 1. ovog člana priloži odgovarajuće dokaze: overen kupoprodajni ugovor, ugovor o zakupu, rešenje o nasleđivanju, izvod iz registra privrednih subjekata, prijavu - odjavu prebivališta, a u slučaju drugih promena, odgovarajuće druge dokaze kojim se potvrđuje nastala promena, a operator sistema je dužan da očitava brojlila električne energije u roku od tri dana od dana prijema prijave i dostavi očitane podatke snabdevaču, odnosno javnom snabdevaču.

Krajnji kupac koji ima zaključen ugovor o potpunom snabdevanju o promenama iz stava 1. ovog člana obaveštava samo snabdevača, odnosno javnog snabdevača, koji o tim promenama obaveštava operatora sistema.

U slučaju da se sa novim vlasnikom objekta ne zaključi ugovor o prodaji električne energije, odnosno ugovor o pristupu sistemu, sa danom očitavanja stanja na brojilu električne energije, operator sistema će obustaviti isporuku električne energije na tom mernom mestu.

Ukoliko novi vlasnik podnese dokaze o promeni vlasništva na objektu i dokaz o izmirenju računa na ime obaveza do dana očitavanja stanja na brojilu električne energije, može da zaključi ugovor o prodaji i ugovor o pristupu sistemu.

Član 63

Ugovor o prodaji, odnosno ugovor o pristupu sistemu, može se na određeno vreme zaključiti i sa zakupcem objekta, odnosno nosiocem prava privremenog korišćenja objekta po drugom osnovu, pod uslovom da su regulisane sve dospele obaveze do dana zaključenja ugovora o prodaji, odnosno ugovora o pristupu sistemu, od strane prethodnog krajnjeg kupca.

Operator sistema, snabdevač, odnosno javni snabdevač mogu usloviti zaključenje ugovora sa novim krajnjim kupcem iz stava 1. ovog člana uspostavljanjem solidarne odgovornosti vlasnika objekta za buduće obaveze zakupca iz ugovora o prodaji električne energije, kao i davanjem odgovarajućeg sredstva obezbeđenja na imovini zakupca ili vlasnika objekta, s tim što se kao sredstvo obezbeđenja može zahtevati i konstituisanje založnog prava prvog ranga na objektu za koji se zaključuje ugovor o prodaji električne energije iz stava 1. ovog člana, radi obezbeđivanja izmirivanja obaveza za isporučenu električnu energiju.

XV OBRAČUNSKI PERIOD I OBAVEZAN SADRŽAJ RAČUNA ZA NAPLATU ISPORUČENE ELEKTRIČNE ENERGIJE

Član 64

Obračunski period za obračun isporučene električne energije od strane javnog snabdevača i za obračun usluge pristupa sistemu utvrđuje se u skladu sa metodologijom kojom se određuje cena električne energije za javno snabdevanje odnosno pristup sistemu.

Član 65

Račun koji snabdevač, odnosno javni snabdevač dostavlja krajnjem kupcu, pored elemenata utvrđenih Zakonom, sadrži i podatke o: šifri kupca, identifikacionom broju brojila električne energije na mernom mestu, prodatoj električnoj energiji po tarifama, odnosno ugovorenim elementima, vrednosti tarifa, odnosno cene po ugovorenim elementima, odnosno iznosu ukupne obaveze za isporučenu električnu energiju po tarifama, vrednosti tarifa i roku plaćanja.

U slučaju javnog snabdevanja i kada snabdevač ima sa krajnjim kupcem zaključen ugovor o potpunom snabdevanju, javni snabdevač odnosno snabdevač je dužan da u računu iz stava 1. ovog člana iskaže troškove pristupa sistemu u visini obračunatoj u skladu sa metodologijom za određivanje cene pristupa sistemu na koji je objekat priključen, a na osnovu podataka dostavljenih od nadležnog operatora sistema.

U slučaju kada krajnji kupac ima više ugovora o snabdevanju za isto merno mesto, od kojih je jedan ugovor o potpunom snabdevanju, snabdevač koji obezbeđuje potpuno snabdevanje je dužan da u računu iz stava 1. ovog člana iskaže troškove pristupa sistemu u visini obračunatoj u skladu sa metodologijom za određivanje cene pristupa sistemu na koji je objekat priključen, a na osnovu podataka dostavljenih od nadležnog operatora sistema i kupca.

Krajnji kupac kome se ispostavlja račun za isporučenu električnu energiju, ima pravo da u roku od osam dana od dana prijema računa podnese prigovor na ispostavljeni račun.

Snabdevač, odnosno javni snabdevač koji je račun ispostavio, dužan je da o prigovoru odluči u roku osam dana od dana prijema prigovora.

U slučaju ispostavljanja računa za pristup sistemu, odredbe iz st. 4. i 5. ovog člana primenjuju se i na prava i obaveze operatora sistema, odnosno krajnjeg kupca, snabdevača i javnog snabdevača.

Rok plaćanja računa utvrđuje se ugovorom, s tim da ne može biti kraći od osam dana.

Račun se dostavlja krajnjem kupcu na adresu sedišta, odnosno prebivališta ili boravišta, za fizička lica ili na drugu adresu utvrđenu ugovorom o prodaji električne energije.

XVI USLOVI ZA ZAKLJUČENJE I SADRŽINA UGOVORA O PRODAJI ELEKTRIČNE ENERGIJE

Član 66

Ugovor o prodaji električne energije pored elemenata utvrđenih Zakonom sadrži šifru krajnjeg kupca, identifikacioni broj brojila električne energije na mernom mestu i podatke o mernom mestu i adresu za dostavljanje računa.

Ugovor iz stava 1. ovog člana zaključuje se za svako obračunsko merno mesto, a može se zaključiti za više ili za sva obračunska merna mesta krajnjeg kupca.

Član 67

Ugovor o prodaji električne energije, odnosno ugovor o prodaji električne energije za javno snabdevanje prestaje u slučaju:

- 1) isključenja objekta sa sistema;
- 2) zaključenja novog ugovora između istog kupca i snabdevača kojim se menjaju uslovi ili cene snabdevanja;
- 3) istekom perioda na koji je zaključen;

- 4) zaključenja sporazuma o raskidu ugovora (sporazumni raskid);
- 5) otkaza, odnosno raskida od strane snabdevača ili kupca, zbog neizvršenja ugovornih obaveza;
- 6) otkaza od strane kupca zbog korišćenja prava na promenu snabdevača;
- 7) smrti kupca - fizičkog lica koje nema naslednike, odnosno prestankom kupca - pravnog lica koje nema pravne sledbenike.

U slučaju da je ugovor o prodaji električne energije zaključen za više mernih mesta istog krajnjeg kupca usled otkaza odnosno isključenja sa sistema na jednom mernom mestu, ugovor o prodaji električne energije prestaje samo za to merno mesto.

Ugovor o prodaji električne energije, po pravilu, prestaje na dan očitavanja stanja brojila električne energije na mernom mestu i taj dan je istovremeno i dan početka snabdevanja po ugovoru o prodaji električne energije po kojem se nastavlja isporuka električne energije u objektu.

U slučaju da ugovor o prodaji električne energije, u skladu sa Zakonom i ovom uredbom prestane, a na dan prestanka nije izvršeno očitavanje stanja brojila električne energije i snabdevanje se nastavi bez ugovora o prodaji električne energije, operator sistema je dužan da po zahtevu snabdevača, odnosno javnog snabdevača ili krajnjeg kupca, ili po saznanju o prestanku ugovora na drugi način, izvrši obustavu isporuke električne energije krajnjem kupcu.

U slučaju prestanka ugovora o prodaji iz stava 1. tačka 1) ovog člana, kao i u slučaju iz stava 4. ovog člana, sa danom očitavanja stanja brojila električne energije prestaje i ugovor o pristupu sistemu za mesto primopredaje na kojem je objekat isključen sa sistema.

XVII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 68

Danom stupanja na snagu ove uredbe prestaje da važi Uredba o uslovima isporuke električne energije ("Službeni glasnik RS", broj 107/05).

Član 69

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".